

Luna Taman

Metoder för inkludering av
BIPOC hbtqia+ ungdomar

Mac Velasquez & Samaria Mata Alvarez

Metoder för inkludering av BIPOC hbtqia+ ungdomar
Författare: Mac Velasquez & Samaria Mata Alvarez
Formgivning: www.basem.design

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	4
DEL 1. TAMAMS ANTIRASISTISKA ARBETE	6
Varför en separatistisk mötesplats?	9
Unga hbtqia+ personers liv och situation	10
Att vara BIPOC queer i Sverige och Norden	12
Nordic Futures: lärande utifrån QTI PoC-rörelsen	13
Tamam Lunas syfte	16
DEL 2. HUR VI HAR JOBBAT	18
Ledare och relationen med ungdomarna	20
TIPS	24
Kuratören	26
TIPS	29
Ungdomarna	30
TIPS	33
Tillgänglighet - Platsen och kommunikation	34
TIPS	37
Aktiviteterna - mötesplatsen in action	38
TIPS	42
Samarbeten - utbildning och community	43
AVSLUTANDE ORD	45
ORDLISTA	46
REFERENSLISTA	51

INLEDNING

Den här boken är en samling av Tamam Lunas metoder, erfarenheter och arbetssätt. Den är till för vuxna som arbetar med ungdomar, mötesplatser som vill bli mer inkluderade och alla andra som är intresserade av att lära sig mer om hur man kan arbeta på ett normkritiskt, intersektionellt och antirasistiskt sätt för att stötta unga hbtqia+ personer som rasifieras som något annat än vita.

Tamam Luna har varit ett projekt för unga hbtqia+ personer som blir rasifierade som något annat än vita inom ungdomsorganisationen Tamam. På Tamam Luna har vi sett att målgruppen har specifika behov av stöd, samtidigt som det på många sätt varit som vilken mötesplats som helst. I den här boken kommer vi att ta upp hur vi har arbetat för att möta målgruppens behov och det som gör oss unika från andra mötesplatser.

Vår vision är att den här boken ska fungera som ett stöd och en inspirationskälla för att utmana de begränsande normer och maktrelationer som uppstår inom ungdomsverksamhet och mötesplatser.

I bokens första del kommer du att hitta en inledning om Tamams antirasistiska arbete, kort om vad forskning säger om unga hbtqia+ personer, och om vad det innebär att vara BIPOC queer i Sverige och Norden. Bakgrund är till för att förstå Tamam Lunas syfte och varför projektet behövs. I den andra delen skriver vi om våra arbetssätt och metoder. Där tar vi bland annat upp våra tankar kring ledarskap och relationen med ungdomarna samt den kuratorsverksamhet som vi bedrivit på mötesplatsen. Efter varje avsnitt kommer du att hitta konkreta tips och reflektioner som vi har utvecklat och använt oss av. Vår förhoppning är att boken inspirerar andra att skapa liknande mötesplatser och aktiviteter som har deltagarnas behov i centrum.

**TAMAMS
ANTIRASISTISKA
ARBETE**

OM TAMAM

Tamam är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell ungdomsorganisation som arbetar med barn, ungdomar och unga vuxna med mångfald, antirasism och ungas samhällsengagemang. Tamams motto lyder "Vänskap utan gränser", vilket innebär att bryta ner de hinder som står i vägen för att unga människor, oavsett livserfarenheter och identiteter, ska kunna lära känna varandra och bli vänner. Vänskap är inte något man kan tvinga fram – men man kan skapa förutsättningarna som kan leda till det!

Tamam arbetar därför med att skapa nya sociala mötesplatser, läxhjälp och meningsfulla fritidsaktiviteter för barn och unga. Vi vill vara en plattform för ungas samhällsengagemang och uppmuntra och stödja egna initiativ. Vår vision är en värld och ett samhälle där det inte spelar någon roll vad du heter, hur du ser ut, var du kommer ifrån eller var du bor för hur du blir bemött av andra människor och samhället. Vi vill att detta ska synas lika mycket på strukturell nivå som på individnivå – på vem som jobbar var, vem som får bostad i vilket område, vilka som hälsar på varandra i trappuppgången, vem du träffar när du leker på gården, vem som pluggar på universitetet, vilka mötesplatser som finns i en stad och vilka dina vänner är. I vårt arbete syns det genom att medlemskap i föreningen och alla våra aktiviteter alltid är gratis.

Att Tamam är en partipolitiskt obunden organisation ska dock inte förväxlas eller tolkas som att vi är en opolitisk organisation. Vi är väl medvetna om att rasism och antirasism är politiska frågor. Eftersom vi är en ungdomsorganisation som vill bekämpa rasism måste vi ta ställning i dessa frågor och bedriva påverkansarbete. Om vi inte gör detta så kan vi inte heller legitimera vårt antirasistiska arbete eller vår antirasistiska identitet.

För att kunna uppnå vår vision arbetar vi aktivt med och för barn, ungdomar och unga vuxna med påverkansarbete och för att skapa sociala miljöer präglade av mångfald och vänskap utan gränser. Tamam bidrar också med kunskap och resurser till unga och de som arbetar med unga, för att alla ska kunna ta del av samhället och behandlas lika oavsett sexuell läggning, socioekonomisk, etnisk, kulturell eller språklig bakgrund. Tamam vill vara en del i mötet mellan människor, i att bryta begränsande normer i samhället och att själva leva och sträva efter mottot "Vänskap utan gränser".

VARFÖR EN SEPARATISTISK MÖTESPLATS?

Tamam Luna var ett treårigt projekt som drevs med finansiering av Allmänna Arvsfonden mellan 2022 och 2025. Så vitt vi vet var Tamam Luna den första och enda separatistiska mötesplatsen i Sverige för hbtqia+ ungdomar mellan 13 och 25 år, som blir rasifierade som något annat än vita. Vi kommer framöver växla mellan att använda begreppet BIPOC och att bli rasifierad som något annat än vit. BIPOC är en engelsk förkortning som står för "black, indigenous and people of color". På svenska kan man säga att man är svart, urfolk eller blir rasifierad på andra sätt än vit. Mötesplatsen var belägen i Malmö och riktade sig till ungdomar i hela Skåne.

Målgruppen hbtqia+ BIPOC ungdomar är en extra utsatt grupp som möter utmaningar på flera olika håll i samhället. Målgruppen har en dubbel utsatthet i och med att de möter hbtqia+-fobi (homo-, bi- och transfobi), men också diskriminering och rasism som finns i alla delar av samhället.

I detta avsnitt visar vi vad forskningen säger, först om unga hbtqia+personer, därefter om unga BIPOC-queers i Norden.

UNGA HBTQIA+ PERSONERS LIV OCH SITUATION

Ett flertal studier (till exempel "Jag är inte ensam, det finns andra som jag", MUCF 2022) visar att gruppen unga hbtqia+ personer lider av sämre hälsa. Exempelvis förekommer psykisk ohälsa, riskbruk av alkohol, droger och tobak och utsatthet för kränkningar och våld, eller hot om våld, i större utsträckning hos gruppen än hos befolkningen i sin helhet. Målgruppen uppger även i större utsträckning känslor av otrygghet, avsaknad av emotionellt stöd samt brist på tillit till andra människor (MUCF 2022).

I MUCF kartläggning om ungas psykiska hälsa (2023) beskriver unga hbtqia+ personer att vara rädda för att bli dåligt bemött och behöva utbilda andra som några av orsakerna till psykisk ohälsa. Dåligt bemötande och okunskap hos andra skapar stress hos ungdomar. Men det kan även leda till mer allvarliga negativa konsekvenser, som att de avslutar vårdkontakt, samtalsstöd, eller att de avstår från att söka vård och stöd (MUCF 2022). Det här gäller inte bara unga hbtqia+ personer utan även unga med utländsk bakgrund och funktionsnedsättning. De lyfter bristfällig kunskap om sina livsvillkor, liksom rasism och normer inom hälso- och sjukvården och hur de har behövt utbilda vårdpersonal (MUCF 2023). Det beskrivs även hur målgruppen undviker att ta del av sociala sammanhang och står längre från föreningslivet och andra fritidsaktiviteter (MUCF 2022). MUCFs ungdomsenkät (2019) visar att 23 procent av unga hbtq-personer

hade avstått från att delta i fritidsverksamhet på grund av rädsla att bli dåligt bemötta. Vi tolkar resultaten som att 23 procent av de tillfrågade hbtqia+ ungdomarna hellre isolerar sig än utsätter sig för risken att bli diskriminerade av personal och/eller andra deltagare i fritidsverksamheter. I en rapport från Folkhälsomyndigheten (2015) om hälsoläget bland transpersoner är siffran högre och 74 procent av ungdomar mellan 15–19 år hade avstått från olika aktiviteter av rädsla för att bli dåligt behandlade eller diskriminerade.

Rapporter och forskning visar att unga hbtqia+ personer har erfarenhet av att hemlighålla sina funderingar och identiteter av rädsla för att bli utsatta för diskriminering och våld av personer i sin omgivning. Det leder till isolering och sämre hälsa.

Enligt MUCF (2023) är trygga rum, gemenskap, förebilder, stödjande relationer, samhällsengagemang och möjligheten att vara sig själv, faktorer som främjar psykisk hälsa hos unga hbtqia+ personer. När unga hbtqia+ personer har berättat om vad som känts stödjande och stärkande, lyfts trygga och identitetsstärkande miljöer fram – sammanhang där hbtqia+ frågor är synliga utan att det ställs krav på att veta eller definiera sin könsidentitet eller sexualitet (MUCF 2016). Ytterligare behövs det tydliga och ansvarstagande vuxna med hbtqia+-kompetens och ett normkritiskt förhållningssätt som kan se och stärka de unga i sina identiteter (MUCF 2016). Fritidsledare och andra yrkesgrupper som möter hbtqia+ ungdomar har en unik möjlighet att, genom ett bra bemötande, bryta den isoleringen. Behovet av stödjande relationer och trygga platser där ungdomar får vara sig själv är därför livsviktiga. Ännu en faktor som bidragit till att en plats upplevs som trygg och identitetsstärkande är möjligheten att få tillhöra majoriteten, alltså normen. Separatistiska mötesplatser erbjuder deltagarna möjlighet till att bli bekräftad i sina känslor och identitet, samtidigt som andra hbtqia+ personer kan fungera som förebilder, något som kan inge hopp inför framtiden.

ATT VARA BIPOC QUEER I SVERIGE OCH NORDEN

När vi tittade på den forskning som gjorts i Sverige såg vi en tydlig avsaknad av forskning som lyfter fram rasismens konsekvenser för unga BIPOC hbtqia+ personers liv. I en rapport med syfte att belysa unga hbtqia+ personers livssituation som Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) tagit fram 2018, påpekar de att det behövs ett mer intersektionellt perspektiv på forskningen. I Fortes rapport lyfter de fram behovet av mer kunskap kring "etnisk minoritetsstatus bland unga hbtq-personer i Sverige" (2018, s. 41). De vill även se mer forskning som tar hänsyn till bland annat flyktingstatus och hur situationen ser ut för unga hbtq-personer som är "andra generationens invandrare" (Forte 2018, s. 41). Tyvärr blir fokuset för den forskning Forte efterfrågar inte hur rasism påverkar BIPOC hbtqia+ personer, utan vilken inverkan deras eventuella bakgrunder i "kulturer med mer diskriminerande lagstiftning" har på deras liv (Forte 2018, s. 41). Vi ser också att unga hbtqia+personer som blir rasifierade som något annat än vita, i studier ofta blir ihopklumpade med andra grupper såsom ungdomar med funktionsnedsättningar. Vi tolkar det inte som att sammanslagningen av etnicitet, bakgrund och funktionsnedsättningar görs för att lyfta hbtqia+ ungdomars intersektionella liv, utan snarare för att det antingen saknas data eller vilja att utföra forskning på marginaliserade identiteter.

Nordic Futures: lärande utifrån QTI PoC-rörelsen

Eftersom att majoriteten av den forskning på BIPOC hbtqia+ ungdomar som finns är gjord i USA och Storbritannien, såg vi det som en viktig del av vårt arbete att ta fram kunskap om målgruppens situation i Sverige och Norden. För att kunna genomföra en nordisk kartläggning tog vi kontakt med Normstormerne i Köpenhamn. Tillsammans beslöt vi oss för att söka medel från Nordisk information och kunskap om kön (NIKK), ett nordiskt samarbetsorgan under Nordiska ministerrådet, för att göra en kartläggning av hur livet ser ut för BIPOC hbtqia+ personer i Norden. NIKK samlar in, förmedlar och analyserar kunskap om politik och praktik, fakta och forskning på jämställdhets- och hbtqia+ -området, med ett nordiskt och tvärsektoriellt perspektiv.

Tillsammans med Normstormerne och LGBT Asylum i Danmark, Salaam i Norge och Helsinki Pride i Finland har vi tagit fram kartläggningen "Nordic Futures: lärande utifrån QTI PoC-rörelsen" samt handboken "Rivers in Resistance". Fokus för kartläggningen var att titta på hur olika maktstrukturer påverkar hbtqia+ BIPOC personers liv i Norden (där vi har inkluderat Danmark, Island, Sápmi, Färöarna, Åland, Sverige, Norge, Finland och Kalaallit Nunaat), men också vilka motstrategier som finns. En motstrategi definierar vi som konkreta saker man kan göra för att bemöta och skydda sig själv mot förtryckande beteende. En viktig utgångspunkt i projektet och kartläggningen har varit att ha ett intersektionellt perspektiv. I handboken utforskar vi olika intersektioner inom BIPOC hbtqia+ rörelsen i en nordisk kontext och samlar in praktiska verktyg, resurser och kunskap.

Några av intersektionerna som kom fram i forskningen är BIPOC personer som är transnationella adopterade, de som har erfarenhet av asyl och flykt och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (npf). För att placera målgruppen i en nordisk kontext behöver vi prata om till exempel kolonial minnesförlust och nordisk exceptionism. Dessa fenomen gör det svårt och nästan omöjligt att belysa och utmana rasistiska attityder, beteenden och politik i regionen. Det vi har sett är att BIPOC hbtqia+ personer möter diskriminering och fördomar baserat på sin sexualitet och könsidentitet på liknande sätt som vita hbtqia+ personer. Dessutom möter de ytterligare förtryck baserat på hur de blir rasifierade. Dessa förtryck kan vara islamofobi, xenofobi, rasism och specifik anti-svart rasism. Vi definierar dessa olika förtryck som aktiva processer där människor medvetet eller omedvetet upprätthåller ojämlikhet baserat på föreställningar om ras, religion och/eller tillhörighet till den egna gruppen. Gruppen blir utsatta för dessa förtryck både inom hbtqia+ gemenskaper där majoriteten är vita och inom det övriga samhället. Dessa olika förtryck samverkar och skapar unika och komplexa utmaningar som till exempel svårigheter att tillgå god vård, säker anställning och tillgång till trygga gemenskaper.

Många BIPOC hbtqia+ personer uttrycker en känsla av att vara fast mellan två världar, de anses vara för hbtqia+ för sina BIPOC-gemenskaper och inte tillräckligt hbtqia+ för den vita hbtqia+ gemenskapen. Detta är särskilt svårt för barn och unga som inte har samma möjligheter att bestämma över sina egna liv och sammanhang. Här vill vi dock understryka att det är en stereotyp föreställning att BIPOC-gemenskaper per automatik är anti hbtqia+. Det är en falsk idé som riskerar att förstärka upplevelsen av att det inte går att vara BIPOC och hbtqia+.

Under tiden vi genomfört vår kartläggning har gruppen genomgående uttryckt en vilja att möta andra som kan relatera till deras erfarenheter och utmaningar. Då förtryck och fördomar finns inom hbtqia+-rörelsen, på samma sätt som i resten av samhället, har vår övertygelse om vikten av att skapa en mötesplats fri från förtryck stärkts av kartläggningens resultat. En mötesplats där hbtqia+ ungdomar som blir rasifierade som något annat än vita kan få vara norm och få en andningspaus från den utsatthet de upplever i sina övriga liv.

TAMAM LUNAS SYFTE

Tamam Luna föddes som en antirasistisk och maktutjämnande åtgärd för att ge unga hbtqia+ personer som blir rasifierade som något annat än vita en mötesplats där de kan få vara normen. Eftersom rasism innebär både ett rasistisk handlande och frånvaron av agerande inför rasistiska handlingar och strukturer, innebär då antirasism inte bara frånvaro från rasism utan ett aktivt deltagande i kampen mot rasism i alla dess former. Som separatistisk mötesplats skapade vi utrymme för människor som delar upplevelser och identiteter att utforska frågor om makt och privilegier på ett säkrare sätt. Vi erbjöd en plattform för att skapa gemenskap, dela erfarenheter och lära av varandra. Syftet var också att minska riskerna för deltagare att bli trakasserade eller ifrågasatta på grund av kultur eller hbtqia+-identitet.

Tamam Luna fungerade som ett positivt och identitetsstärkande sammanhang för unga BIPOC hbtqia+-personer. Det var en plats där ungdomarna kunde utbyta erfarenheter, stötta och bekräfta varandras identiteter samt fick möjlighet att ta makt över sin egen fritid genom att aktivt påverka och bestämma vad som hände på mötesplatsen. Vi har arbetat utifrån ungdomarnas behov och forskning för att utforma mötesplatsen. Målgruppen som vi fokuserat på blir utsatt för en rad olika förtryck där rasism och homo-, bi- och transfobi sticker ut.

Vi har haft som huvudsakligt mål att skapa en långsiktig förändring för målgruppens välmående och delaktighet inom föreningslivet. Vi har arbetat utifrån ett normkritiskt, intersektionellt och antirasistiskt perspektiv för att kunna bemöta målgruppens specifika behov. Att arbeta utifrån normkritik och intersektionalitet innebär en medvetenhet om hur samhällsnormer kring kön och sexualitet och maktstrukturer, såsom rasism, sexism och/eller funkofobi, samverkar för att skapa förtryckande strukturer som påverkar målgruppen. En annan viktig pusselbit i vårt identitetsstärkande arbete som skiljer Tamam Luna från andra verksamheter är att vi har haft en kurator kopplad till mötesplatsen.

**HUR VI HAR
JOBBAT**

Tamam Lunas grund är inspirerad av Egaliamodellen (2018). Vi har arbetat med bland annat trygghet, deltagarinflytande, representation och kontinuitet som grundpelare för våra metoder och arbetssätt. En viktig pusselbit i Tamams antirasistiska arbete är metoderna bakom vårt arbete med barn och unga, som också genomsyrat Tamam Lunas mötesplats. Att tänka på saker som till exempel var i staden vi bedriver verksamhet och hur vi fördelar resurser är en del av det konkreta antirasistiska arbetet. Våra aktiviteter ska alltid vara gratis, och våra lokaler ska vara tillgängliga fysiskt, utan trösklar och med breda dörrar. De rum som vi rör oss i och skapar tillsammans med medlemmarna ska vara trygga och styrda av behoven som finns i gruppen. Detta är extra viktigt då vi jobbar med en målgrupp som upplever en avsaknad av makt över sina liv och fritid.

LEDARE OCH RELATIONEN MED UNGDOMARNA

Att vara en bra ledare för unga hbtqia+-personer som blir rasifierade som något annat än vita har för oss inneburit att ständigt vara medvetna om hur rasism och hbtqia+-hat påverkar våra deltagare.

Förutom att hålla i ramarna för träffarna och hjälpa deltagarna att skapa ett sammanhang där de kan känna sig trygga, delaktiga och viktiga, har ledarnas roll varit att identifiera och sätta ord på det förtryck som ungdomarna möter. Som ledare handlade en viktig del av arbetet om att bekräfta deras upplevelser av förtryck samtidigt som vi gett stöd och kunskap kring hur de kan hitta motstrategier. Därför behövde ledarna kunskap kring strukturell rasism, minoritetsstress och diskrimineringslagen redan innan de började jobba på en mötesplats som denna. Ledarna var dessutom goda lyssnare och kunde spegla deltagarnas upplevelser. En del av att använda separatism som metod var att ledarna också tillhörde målgruppen.

Då deltagarna på mötesplatsen blir utsatta för rasism, homo-, bi- och transfobi i skolan, på sina arbetsplatser och när de rör sig på stadens gator och torg har det varit viktigt för ledarna att ha kunskap om och kunna lära deltagarna om vilka rättigheter de har. Detta har varit speciellt viktigt i mötet med de ungdomar som inte har svenskt medborgarskap. I vår erfarenhet så lever ungdomar som

har uppehållstillstånd i Sverige, men inte medborgarskap, i skräck för att få sina uppehållstillstånd indragna om de deltar i demokratiska processer såsom att delta i demonstrationer. Det har därmed varit en viktig del av ledaruppdraget att se till att de har kunskap om hur de kan delta i samhället fullt ut. På samma sätt var det viktigt för ledare att kunna informera deltagarna om vilka rättigheter de har i mötet med polisen och andra myndigheter.

Det har varit tack vare vår normkritiska och intersektionella kunskap som vi kunnat utforma våra arbetssätt. Konkret innebar det att vi tog oss tid till att utvärdera och diskutera hur aktiviteterna fungerat, vilka metoder vi använt och hur vår kommunikation med ungdomarna har varit. Tillsammans analyserade vi och försökte se situationer och aktiviteter från ett intersektionellt perspektiv. Detta innebar att vi tänkte på hur ålder, funktionalitet, språk- och kommunikationssätt påverkade ungdomarna, deras liv och möjlighet att delta på mötesplatsen. Det var viktigt att prioritera denna reflektionstid för att identifiera vad som fungerat bra och vad vi kunnat förändra.

Maktkritiskt förhållande till kunskap, lärande och ledarskap

- Som vuxna ledare måste vi ifrågasätta vårt eget ledarskap och vilket utrymme vi tar upp i gruppen. En metod vi använt oss av för att förhålla oss nyfiket och kritiskt till vårt arbete är att efter stängning reflektera över hur kvällen gått. Vad som gått bra och dåligt, vad vi kan förbättra och hur våra interaktioner med ungdomarna har varit under kvällen. Vi har fört en "dagbok" över varje kväll där vi antecknat hur många deltagare som besökt mötesplatsen, hur många som var nya, vilka aktiviteter vi gjort och vad vi ska tänka på till nästa gång. Själva skrivandet men också samtalet om vad vi skulle anteckna gav oss möjlighet att reflektera över vårt

arbete, till exempel över hur ungdomarna mår och vilka gruppdynamiker som uppstått bland deltagarna. På så sätt kunde vi föra vidare information till nästa vecka kring gruppens behov. Ibland har dessa anteckningar lett till förändrade rutiner och samtal kring hur vi bäst kunde stötta ungdomarna.

Relationsbaserat arbetssätt – För att kunna skapa trygga och tillitsfulla sammanhang har vi arbetat med att skapa relationer till de ungdomar som deltog i vår verksamhet. Genom att vi lärt känna dem, visat intresse för deras liv och genuint brytt oss om deras välmående skapade vi relationer med deltagarna som bidrog till tryggheten på mötesplatsen. Som ledare innebar det att vi tittade på tv-serier de tipsat om, försökte hålla oss uppdaterade kring trender på sociala medier och följde upp vad som händer i deras vardag. Att fråga hur ett älskat husdjur mår, hur det går med fotbollsträningen eller hur dejting gick kan verka obetydligt men det visar att ledarna är närvarande och bryr sig om deras intressen och liv. Detta blir speciellt viktigt då målgruppen inte alltid upplever att de kan prata fritt om sina liv och intressen. I det relationsskapande arbetet har vi sett att det är viktigt för ledarna att kunna vara personliga, men inte privata. För oss handlar skillnaden mellan personligt och privat om vem som är i fokus för samtalet. Berättar ledaren om sin uppväxt för att dela med sig av erfarenheter som kan vara nyttiga och lärorika för deltagaren eller gör hen det för att få stå i centrum?

Förebilder - Genom att dela med sig av sina egna erfarenheter av att växa upp och forma ett vuxet liv med allt vad det innebär kunde ledarna agera som förebilder för deltagarna. Att få se vuxna hbtqia+ personer kan bidra till att stärka ungdomarnas hopp och framtidstro. En stor del av hbtqia+ kulturen i media domineras av vita hbtqia+-personers erfarenheter och även om målgruppen kan utveckla givande parasociala relationer så anser vi att det var viktigt för deltagarna att ha förebilder i sin omgivning. För oss var det extra viktigt att vara förebilder som just rasifierade hbtqia+-personer då vi såg att ungdomarna saknade det i sina liv i övrigt.

Vi såg två viktiga anledningar till att sträva efter att inte bara vara ledare utan även förebilder för deltagarna. Det första handlade om att skapa trygga relationer som gjorde det möjligt för oss att bättre kunna stötta ungdomarna. För det andra såg vi hur bristen på förebilder och gemenskap leder till att unga hbtqia+ personer isolerar sig. Under dessa tre år såg vi hur känslan av gemenskap ledde till att ungdomarna fick bättre självförtroende och självkänsla vilket i sin tur ledde till att de vågade prova på fler aktiviteter och leva ett fullare liv. Det är värt att nämna att det inom hbtqia+-communityt finns traditioner av intergenerationella utbyten då man som ung ofta inte kan spegla sig i föräldrar, släktingar, lärare, eller andra vuxna och då får söka egna sammanhang.

TIPS

- ☐ Utvärdering - Planera och prioritera reflektionstid för att utvärdera, diskutera och identifiera vad som fungerar bra och vad ni kan förändra. Det kan till exempel vara i form av dokumentation efter aktiviteter.
- ☐ Inspireras av andra - Titta på hur andra föreningar och organisationer har byggt upp sina verksamheter även om de inte jobbar med exakt samma målgrupp.
- ☐ Gör en antirasistisk förflyttning - Bestäm syftet, vill ni nå en ny målgrupp, vill ni att en redan existerande deltagargrupp ska känna sig mer välkomna eller vill ni bemöta rasism på ett annat sätt i ungdomsgruppen?
- ☐ Kartläggning - Gör en kartläggning av vilken kunskap ni har inom arbetsgruppen, det gör det även lättare att se vilken kunskap ni saknar. Inom kartläggningen är det också bra om ni tittar på vilka behov och resurser som finns inom gruppen.
- ☐ Förändra - gör en förflyttning genom att diskutera, göra övningar och lära er mer om ämnet. Här är det viktigt att ni avsätter tid och tar fram riktlinjer för hur arbetet kommer gå till. Slutligen förändrar ni genom att lära er hur ni hanterar motstånd, både inom den egna gruppen och från utomstående. Här är det också viktigt att ni inkluderar

andras röster. Speciellt om ni har en väldigt homogen arbetsgrupp. Lär er mer om antirasistiskt arbete och metoder i vår bok "Rättvis organisering - metodbok för antirasistiskt arbete i föreningslivet"

- ☐ Normer - Hur ser normerna ut i era arbetsgrupper? Att vara medveten om vilka normer som finns hjälper er att se era styrkor och svagheter.
- ☐ Var nyfikna - Vad är era ungdomar intresserade av? Att känna till ungdomarnas kontext kan hjälpa till att skapa en relation till dem.

KURATORN

Under Tamam Lunas andra år rekryterade vi en kurator som började jobba våren 2023. Syftet med kuratorsverksamheten var att stärka målgruppens psykiska hälsa och att kunna erbjuda hjälp utanför mötesplatsens öppettider.

Samtal och stöd med ungdomarna på Tamam Luna handlade om många olika saker och var högst individuellt för varje ungdom. Vi tror att vetskapen om att kuratorn tillhörde mötesplatsens målgrupp sänkte tröskeln för att söka stöd. Det är inte ovanligt att målgruppen undviker eller avslutar samtalskontakt på grund av att de behöver "utbilda" och förklara sina identiteter för någon som inte har förståelse för olika erfarenheter kopplat till att vara BIPOC eller hbtqia+.

Då det är ovanligt att ha kuratorsverksamhet på en mötesplats för unga hbtqia+ personer, fick vår kurator bygga upp arbetet från grunden. För att skapa kuratorns roll på mötesplatsen hade vi tre huvudsakliga fokus:

relationsskapande, tillgänglighet och uppsökande arbete. Till en början deltog kuratorn regelbundet på mötesplatsen för att träffa och lära känna ungdomarna. Det visade sig snabbt att kuratorn behövde skapa en unik roll som upplevdes vara ett mellanting mellan fritids-

ledare och samtalskontakt: Å ena sidan att vara personlig och öppen så att ungdomarna kunde lära känna kuratorn, å andra sidan skapa ramar för att behålla integriteten i kurators roll. Vi insåg också att flexibilitet i tillgänglighet och i det uppsökande arbetet var förutsättningar för att få igång kuratorsverksamheten.

Tydlighet och förutsägbarhet har varit grunden i en god kontakt mellan kuratorn och ungdomarna. Exempel på det är tydlighet om när kuratorn är tillgänglig och kan svara på sms mellan bokade samtal och förutsägbarhet att kuratorn håller överenskommelser som har tagits fram med ungdomen. Kuratorn och alla ledare på Tamam Luna har arbetat med att sträcka ut en hand för stöd och hjälp och visa att den finns kvar även om den inte tas emot direkt.

Metoder

I samtalen har i huvudsak lösningsfokuserad samtalsmetodik, Motiverande samtal (MI) och Acceptance and Commitment Therapy (ACT) använts. Kuratorn har också haft ansvar för kompetenshöjande workshops med kollegorna på hela Tamam. Det har till exempel handlat om lösningsfokuserade samtal och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Kuratorn förde minnesanteckningar efter varje samtal. Varje ungdom hade ett eget dokument och hade kännedom om att de kunde få ta del av kurators minnesanteckningar om de ville. Syftet var för kuratorn att kunna följa ungdomarna och planera inför bokade samtal.

Goda exempel och erfarenheter

Det finns flera goda exempel på förändringsarbete kuratorn fått följa med ungdomarna.

En ungdom beskrev initialt att hen var van att "vara själv i det mesta" och att be om hjälp låg långt borta. Kuratorn erbjöd aktivt stöd, exempelvis vid myndighetskontakter, och ungdomen tackade ja till vissa saker men nej till andra. Efter en tid började hen ibland be om stöd trots att hen först tackat nej, till exempel vid samtal med vårdn. Utifrån ungdomens situation och erfarenhet av låg tillit till vuxenvärlden var detta ett stort förändringssteg.

En annan ungdom fick en övning där den fick reflektera över året som gått samt visualisera mål inom kort framtid. En insikt som ungdomen berättade var att de hade utvecklats mycket redan i olika livsområden som hen tidigare pratat om gällande svårigheter och motstånd den ville överkomma.

Det är svårt att avgöra vad det är exakt som påverkar förändringsarbete och kan bero på flera olika saker. Samtalsrummet är enbart en tillfällig plats som möjliggör för ungdomarna att fokusera på det som är viktigt, förstärka det de redan vet fungerar och samtala om motivation och vilja i det de vill förändra. Ovanstående berättelse är tydligt exempel på där samtalet blir en kontext där ungdomen får utrymme att berömma sig själv och de framsteg de redan har gjort utanför samtalsrummet.

Ovanstående exempel visar att denna målgrupp i stora drag inte behöver skilja sig från vad ungdomar i övrigt har för behov av stöd. Samtidigt som det är högre chans att det, i denna målgrupp, kan finns ungdomar som har särskilt behov av stöttning gällande migrationsfrågor som kan bli extra känsliga i relation till sina hbtqia+ identitet. Kuratorn på Tamam Luna har därför lagt betydande del av sitt arbete att läsa på information och rättigheter avseende migration och uppehållstillstånd samt ta kontakt med jurister för juridisk vägledning.

Kontakten med Migrationsverket som myndighet särskiljer sig från kontakt med andra myndigheter. Detta eftersom det finns en inneboende osäkerhet och otrygghet att myndigheten äger beslut om ens framtid och om en får stanna kvar i Sverige eller inte. Det kan vara särskilt utmanande för unga som inte har ett tydligt nätverk av anhöriga, familj eller dylikt. I vissa fall har kuratorsnns arbete varit av stor betydelse för att kunna stötta i kontakt, ge information om rättigheter och ansökningsprocesser och följa med på viktiga möten med myndigheten. Det är oerhört viktigt att de unga inte ska lämnas ensamma med känslor och frågor när de går igenom migrationsprocesser med livsavgörande beslut.

TIPS

- ☐ Ha tålamod - Det tar tid att etablera en kuratorsverksamhet, ha tålamod och fortsätt ta kontakt med ungdomarna även om de inte bokar några tider.
- ☐ Inspireras av andra - Vi tog inspiration från skolans hälsosamtal och uppmanade alla deltagare att boka minst ett samtal med kuratorn per termin. Det visade sig vara det mest effektiva sättet och ledde till flera återkommande deltagare.
- ☐ Använd QR-koder - Vi satte upp QRkoder med länk till kuratorns tillgängliga tider runt om i lokalen. Det gav deltagarna möjlighet att anonymt kunna boka en tid även när kuratorn inte var på mötesplatsen.
- ☐ Läs på om målgruppens behov - Vilka specifika utmaningar möter dem och hur kan ni stötta dem?

UNGDOMARNA

Vi är övertygade om att ungdomar är kompetenta och har viktig kunskap om sina liv och omständigheter som de kan bidra med i alla delar av verksamheten. I vårt arbete har vi försökt ha en helhetssyn på ungdomarna och deras identiteter. Vi arbetade med att stärka gruppen samtidigt som vi lämnade rum för lärande.

Deltagarinflytande - Vi såg det som en essentiell del av vårt arbete att deltagarnas behov och viljor skulle styra så mycket som möjligt. Det betyder att deltagarna hade inflytande över allt från vilka öppettider vi hade och vilka aktiviteter vi gjorde på mötesplatsen till vilken fika vi köpte in. Vi skapade utrymme för ungdomarnas röster och viljor genom att under samlingen (mer om samlingen i avsnittet Aktiviteterna) uppmuntra dem till att komma med förslag på aktiviteter. För att få in så många idéer som möjligt bad vi dem att skriva direktmeddelanden till oss på Instagram, detta underlättade för de i gruppen som var blyga eller inte vågade prata i storgrupp. Ett exempel på hur vi arbetade med deltagarinflytande var vår Dungeons and Dragons-grupp (DnD) som var ett initiativ från ungdomarna själva. DnD-gruppen utvecklades snabbt till en återkommande aktivitet i schemat som lärde oss att ungdomar vet bäst vad andra ungdomar vill se och göra på mötesplatsen.

Stärkande arbete - För Tamam Lunas deltagare är rasism och hbtqia+-hat något de möter och måste hantera dagligen. Det var därför en grundläggande del av vårt arbete att stärka dem på alla sätt vi kunde. Genom att stärka målgruppens kulturella identiteter och ge utrymme för våra olikheter skapade vi utrymme för deltagarna att få vara hela och komplexa individer. Vi gjorde detta genom att till exempel laga mat från ungdomarnas hemländer eller kulturer. Det gav oss tillfälle att prata om likheter och olikheter när det gäller traditioner men också om deras upplevelse av tillhörighet i Sverige. På liknande sätt har det varit viktigt för oss att lyfta deltagarnas hbtqia+-identiteter. Inom det stärkande arbetet ingick representation och att bygga trygga relationer, samt att möjliggöra vänskaper och en känsla av gemenskap. Vi höll även workshops i vad vi kallar för "Antirasistisk självförsvar", workshops med fokus på att identifiera förtryckande strukturer och handlingar samt att komma på motstrategier för att bemöta dessa.

Stämningen - Någonting som har varit viktigt för vårt arbete med ungdomarna har varit att skapa en tillitsfull stämning och inte enbart utgå från strikta regler. Baserat på ledarnas tidigare erfarenheter av ungdomsarbete ville vi ta fram nya sätt för hur vi hanterade konflikter på mötesplatsen. Vi ville att ungdomarna skulle lära sig att ha svåra samtal med varandra och kunna ha skilda åsikter utan att det skulle få gruppen att splittras. Jämfört med många mötesplatser för unga hbtqia+ personer som aktivt arbetar för att vara "säkra rum", hade vi samtal med våra ungdomar om att inga rum är säkra. Med detta menade vi att vårt samhälle är präglad av rasistiska och andra förtryckande strukturer som också är en del av oss själva. Det är därför viktigt att synliggöra och förstå hur dessa strukturer påverkar våra handlingar och tankemönster. För oss innebär tanken på rum som "säkra" en falsk trygghet som gör att ungdomarna inte är rustade för att hantera de svårigheter som kan uppstå i mötet med andra.

I praktiken innebar det att vi jobbade med två olika metoder för att prata om stämningen vi ville ha på mötesplatsen. Den första var att skriva ett gruppkontrakt tillsammans med besökarna. Man kan skriva ett gruppkontrakt på många olika sätt men vi valde att fråga deltagarna vad de tyckte var viktigt för att mötesplatsen skulle upplevas som trygg. Vi ställde även fördjupande frågor när de sa saker som att "behandla alla med respekt" för att komma till kärnan av vad de upplever som respektfullt. Gruppkontraktet innehöll riktlinjer som deltagarna ansåg var viktiga för att relatera till varandra och konsekvenser när någon bröt mot dem.

Den andra metoden var att prata om konflikter och konfliktlösning med ungdomarna. Dessa samtal var både spontana och en del av samlingen beroende på vilket behov vi såg i gruppen. Syftet var att uppmana ungdomarna till att ha tålamod och lösa konflikter med varandra istället för att bara förlita sig på mötesplatsens regler och konsekvenser.

TIPS

- Definiera i arbetsgruppen vilka delar av verksamheten som ungdomarna kan ha inflytande över. Hur ställer sig arbetsgruppen till att ha öppet på andra dagar/tider om ungdomarna önskar det? Hur mycket insyn och makt vill ni att ungdomarna ska ha över saker som budget, fika och aktiviteter?
- Identifiera vilka identiteter som behöver stärkas, vilka deltagare står längst bort från samhällets övriga stödinsatser och hur kan ni stärka dem?
- Ta fram metoder för hur ni arbetar med konflikter och konfliktlösning både inom arbetsgruppen och inom ungdomsgruppen. Det är även viktigt att ta fram strategier för hur ni hanterar konflikter mellan ledare och ungdomar.

TILLGÄNGLIGHET - PLATSEN OCH KOMMUNIKATION

Tillgänglighet utifrån ekonomiska, fysiska och sensoriska aspekter har varit viktiga för uppbyggnaden av mötesplatsen och har påverkat vår budget, vårt val av lokal, vilka aktiviteter vi gör och hur vi kommunicerar med deltagarna.

Lokalen

När vi letade efter en lokal att ha vår mötesplats på hade vi en lista med krav som vi ansåg vara viktiga för att skapa en trygg och välkomnande verksamhet. Ett av våra viktigaste krav var att den skulle ligga centralt i staden med goda förbindelser till kollektivtrafik men samtidigt upplevas som anonym. I ett första skede pratade vi med andra hbtqia-föreningar och grupper om att dela lokaler med förhoppning att det skulle bidra med den direktlänk till föreningslivet som ungdomar vi mötte behövde. Vi märkte snabbt att det var svårt att hitta lämpliga lokaler i Malmö. Många föreningar har lokaler som är otillgängliga för rullstolsanvändare med trappor och smala dörrar till toaletterna. Av en slump fick vi sommaren 2022 reda på att en lokal som matchade våra krav skulle bli tillgänglig senare samma år och vi kunde flytta in i januari 2023.

Deltagarnas säkerhet och anonymitet var viktiga när vi tog fram rutiner för lokalen. Att ha en trygg och anonym lokal gjorde det möjligt för ungdomar som inte har kommit ut för sin omvärld att ändå kunna delta. För att garantera detta har vi inte haft skyltar eller symboler på ytterdörren. En annan viktig del av att säkerställa att mötesplatsen var anonym, var att vi inte skrev ut adressen på sociala medier eller hemsidan. Istället mötte vi upp ungdomar som ville besöka mötesplatsen på ett närliggande torg. Att ha en hemlig adress skapade tyvärr en högre tröskel för vissa ungdomar som ville besöka mötesplatsen. Men vi gjorde bedömningen att säkerheten fick stå över andra behov. Vi ville vara säkra på att vi kände till vem och vilka som kom till oss och undvika potentiella hot.

Kommunikation som en del av arbetet med tillgänglighet

Kontakten med ungdomarna och vår utåtriktade kommunikation skedde främst via instagram. I samband med öppningen av mötesplatsen skapade vi en tydlig och sammanhängande digital identitet som har utvecklats med tiden, men som kännetecknas av tillgänglighet. Det var viktigt för oss att målgruppen lätt skulle kunna känna igen oss. Vi använde en färgpalett med få färger, tydliga och klara teckensnitt och lekfulla bilder för att väcka uppmärksamhet och intresse hos ungdomarna.

Vårt mål med kommunikationen var att skapa tydlighet och förutsägbarhet för ungdomarna. Vi fokuserade på att dela information om aktiviteterna på mötesplatsen och de externa aktiviteter som Tamam Luna var involverade i eller som var relevanta för vår målgrupp.

Men vi gjorde även inlägg där vi presenterade oss som jobbar på Tamam Luna, våra roller och hur de kunde kontakta oss. Vi gjorde också inlägg med information om hur träffarna såg ut, vad de kunde förvänta sig och att vi kunde köpa buss/tågbiljetter till de som behövde det.

Kommunikationen utvecklades och förändrades på olika sätt. Vi insåg att ungdomarna inte alltid tog del av informationen på våra sociala medier, så vi började använda en whiteboardtavla under samlingen för att ta upp information. Informationen har varit uppdelad i tre delar, dagens aktivitet, extra-aktiviteter som händer utanför eller på vår mötesplats, och nästa veckans aktivitet. Genom att ge ungdomarna information muntligt, skriftligt och digitalt har vi försökt inkludera så många som möjligt. Under projektets sista termin efterfrågade ungdomarna att vi skulle lägga ut sammanfattningar av de diskussioner vi haft under kvällen i vår chattgrupp på Instagram. Detta så att de som missade träffen kunde inkluderas och ta del av informationen.

TIPS

- ☐ Prioritera - Tänk på målgruppens bästa när det är dags att skapa rutiner och ta beslut. Vilka specifika utmaningar möter dem och hur kan ni stötta dem? Vilka risker kommer med de rutiner ni väljer? Hur kan ni hantera dem?
- ☐ Var finns ni - Var i staden kommer verksamheten bedrivas? Vilka eventuella konsekvenser för målgruppen kan ni se?
- ☐ Inkludera så många som möjligt - Genom att ta hänsyn och anpassa verksamheten efter behoven hos de mest utsatta grupperna skapar ni en inkluderande plats för alla!
- ☐ Använd ditt nätverk - Det var tack vare våra vänner, bekanta och samarbetspartners som vi lyckades skapa en lokal med utrymme för både samtal, pyssel, matlagning, vila och lek.
- ☐ Var hittar ni er målgrupp? - Att kunna nå målgruppen kan kännas som en utmaning. Det är viktigt att tänka på målgruppens intresse, var de hänger och vad de gör.

AKTIVITETERNA - MÖTESPLATSEN IN AKTION

En kväll på mötesplatsen - Ett sätt vi har arbetat med trygghet och kontinuitet har varit att skapa tydliga ramar och strukturer för våra träffar. Genom att ha tydliga och återkommande rutiner när det kommer till öppettider och arbetssätt på träffarna skapade vi en kontinuitet som gjorde det lättare för ungdomarna att veta vad de kunde förvänta sig av oss som ledare och av mötesplatsen. Vi har erbjudit gratis fika under öppettiderna. Mötesplatsen har haft öppet samma veckodag och tid med undantag för när vi gjort lovaktiviteter. Vi har haft ett rullande schema med 3 eller 4 återkommande aktiviteter. I korta drag har en kväll på mötesplatsen sett ut som följer:

- **17:00** öppnar mötesplatsen och vi fixar fika tillsammans med ungdomarna.
- **17:20** Samling - Under samlingen går vi igenom information om mötesplatsen, kvällens aktivitet och kommande veckas aktivitet. Under samlingen hade vi även en namn-, pronomen- och mårunda och tog upp olika ämnen som vi ville diskutera eller ha åsikter om.
- **17:45 - 18.30** Kvällens aktivitet.
- **18.30 - 20.00** möjlighet för spontana aktiviteter såsom spel, pyssel eller samtal.
- **20.00** Avslutningsrunda - en namn- och pronomenrunda. Under avslutningsrundan inkluderade vi frågor kring kvällen för att samla in deltagarnas åsikter om vad som gick bra och vad som kunde bli bättre.
- **20.30** Dörrarna stänger.

Samling - samlingen gav oss möjlighet att sätta tonen för kvällen och var en viktig del av att få alla att känna sig välkomna. Samlingen var dessutom ett bra tillfälle för oss att ge ungdomarna information. Efter presentationen av mötesplatsen och dagens aktivitet hade vi en namn- och pronomenrunda. Rundan gav alla en möjlighet att känna sig sedda och vara i fokus. Men det var även ett tillfälle för ungdomarna att använda ett nytt namn eller nytt pronomen och på det sättet utforska sina identiteter. Pronomen är ord man använder istället för namn på en person, till exempel på pronomen är han, hon, hen och den. Att använda rätt pronomen är ett sätt att respektera och bekräfta personens könsidentitet, det vill säga det kön man känner sig som och vet att man är. Att ha rundor som inkluderar pronomen är en praktik som inte är etablerad utanför hbtqia+-mötesplatser, det var därför viktigt att erbjuda den möjligheten för våra deltagare. Att kunna utforska sina identiteter på ett tryggare sätt påverkar ungdomarnas välbefinnande och självkänsla och är extra viktigt för ungdomar med transexfarenhet.

Rundorna gav oss möjlighet att ta upp olika ämnen som vi ville diskutera eller ha input på, ett exempel är vilken fika de ville ha på mötesplatsen. Detta gav möjlighet till viktiga diskussioner och beslut som gällde mötesplatsen.

Aktiviteterna på mötesplatsen

Deltagarnas behov och vilja styrde så mycket som möjligt och aktiviteter förändrades under projektets gång utifrån vad deltagarna ville göra. Samtidigt inkluderade vi aktiviteter för att stötta ungdomarna i vardagslivet. Vi hade även diskussionsämnen som vi ansåg var relevanta för deras kunskap kring ämnen som rasism, sexualitet, könsroller osv.

Matlagning - Vi började laga mat då vi märkte att ungdomarna blev hungriga under mötesplatsens öppettider. En del av att utveckla aktiviteten var att arbeta med demokratiska processer med ungdomarna. Vi hade diskussioner kring samarbete och hur vi tog gemensamma beslut. Det var viktigt att se till att alla kände sig inkluderade och delaktiga. Det har också varit en identitetsstärkande aktivitet. Ungdomarna kom på idén att laga mat som är relaterad till sina kulturer eller hemländer. Det gav oss tillfälle att prata om viktiga ämnen relaterade till identitet, tillhörighet och traditioner. Vi har till exempel kunnat diskutera den koloniala historien många länder delar och kulturella skillnader kring mat och familj. Matlagningen har varit deltagarstyrt i och med att det är ungdomarna som skickar in recept de vill laga. Ungdomen som skickat in receptet fick ansvaret för matlagningen och vi delade upp uppgifter för alla andra för att hjälpas åt. Det har varit ett sätt för dem att testa nya saker, hjälpa dem att ta ansvar och samarbeta.

Dungeons and Dragons - DnD var ett initiativ från ungdomarna själva. DnD är ett bordsrollspel, där spelarna skapar rollpersoner för att ge sig ut på äventyr i en fantasivärld. Det är ungdomarna som planerat äventyren och varit spelare för kampanjen. Vi har anpassat aktiviteten för att underlätta för nya deltagare att gå med i den pågående kampanjen. DnD har stärkt gruppens känsla av samhörighet och varit en utmärkt arena för deltagarna att öva sina sociala färdigheter.

Queer Agenda - Redan under invigingen av mötesplatsen uttryckte ungdomarna att de gärna ville att vi skulle ha läxhjälp som en återkommande aktivitet. Ungdomarna döpte läxhjälpen till "queer agenda". Det är under queer agenda som vi har inkluderat aktiviteter för att stötta ungdomarna med steget in i vuxenlivet. Ett stöd som många inte får hemma. Det har varit ett tillfälle för deltagarna att få hjälp med att skriva CV, söka utbildning och arbete eller göra läxor.

Samtalsskålen - Vi har sett att ungdomarna uppskattar samtal och diskussioner. För att underlätta detta har vi använt oss av samtals-skålen, en skål vi fyllde med papperslappar med frågor om vänskap, relationer och kultur. Tonen för frågorna varierade mellan allvarsam och humoristisk. Samtalsskålen hjälpte oss att ha diskussioner i storgrupp och lära känna varandra på ett avslappnat sätt. Många ungdomar som besökte oss upplevde det som lättast att umgås och prata med andra de redan känner. Att ha bestämda frågor och samtalsämnen sänkte tröskeln för ungdomarna att prata med andra.

Externa workshop - Vi har velat ge ungdomarna möjlighet att träffa andra hbtqia+- och BIPOC-personer utöver ledarna. De externa workshops vi haft har varit en kombination av intressen ungdomarna uttryckt och vad vi som ledare tyckte var viktigt för dem att lära sig mer om. Några av de workshops som vi hade inkluderar: hårklippning, linoleumtryck, workshop med projektet snacka antirasism, workshop om rättigheter och lagar, Vogue workshop, poesi workshop, workshop om sexualitet och litteraturworkshop med läsambassadören för 2024, Nioosha Shams.

TIPS

- Ha en tydlig struktur - Genom att ha en tydlig struktur för er verksamhet gör ni det lättare för ungdomarna att veta vad de kan förvänta sig. Detta gäller även när kvällens aktivitet är att "umgås". Att ha en början och ett slut på ett samtal kan göra det lättare för unga med NPF att delta.
- Låt ungdomarna bestämma - Ungdomar vet bäst vilka aktiviteter de vill göra och vad som kommer locka fler till mötesplatsen.
- Var flexibla - Var beredda att ändra schema och aktiviteter termin till termin beroende på vilka besökare som kommer.

SAMARBETEN - UTBILDNING OCH COMMUNITY

Att bygga starka relationer med andra föreningar och Malmö fritidsförvaltning har varit viktigt för att skapa en långsiktig förändring för målgruppens välmående och delaktighet inom föreningslivet. Det har gjort det möjligt för oss att erbjuda aktiviteter som vi annars inte hade haft möjlighet till. Ett exempel var att vi planerade och genomförde två nationella läger tillsammans med föreningen Lesbisk Makt och projektet Dubbelexponerat under 2024. Genom att ha ett brett kontaktnät har vi kunnat föreläsa och hålla workshops om hbtqia+-frågor och antirasism för en rad civilsamhällesorganisationer och kommunal aktörer. Under vårt andra år som projekt stöttade vi fritidsledarna på samtliga fritidsgårdar i Malmö stad att ta fram handlingsplaner för sitt arbete med jämställdhet och normkritik. Något som vi hoppas på kommer främja unga BIPOC hbtqia+-personers tillgång till en meningsfull fritid.

AVSLUTANDE ORD

I den här boken har vi beskrivit Tamam Lunas erfarenheter och arbetssätt. Det finns så mycket mer vi hade kunnat berätta, både om metoder och ögonblick under dessa tre år som varit otroligt lärorika. Något som varit svårt att sätta ord på är att själva mötesplatsen, med dess stolar, bord, personal och rutiner, har varit en del av det stärkande arbetet. Vi har använt oss av många olika metoder men det som har varit viktigast är att Tamam Luna som plats har existerat. Vi har varit en antirasistisk, maktutjämnande åtgärd i ett samhälle som inte värderar BIPOC- och hbtqia+-liv lika högt som andra. Arbetet har bitvis krävt ett stort mått tålamod och envishet. Men det har också lett till en enorm utveckling hos de ungdomar som deltagit, många skratt och mycket glädje. Vi hoppas att du, kära läsare, tar med dig att det är lätt att göra verksamheter tryggare och mer välkomnande för alla.

Vill du ha kontakt med tamam, skriv till:
info@tamam.se

Eller besök vår hemsida:
www.tamam.se

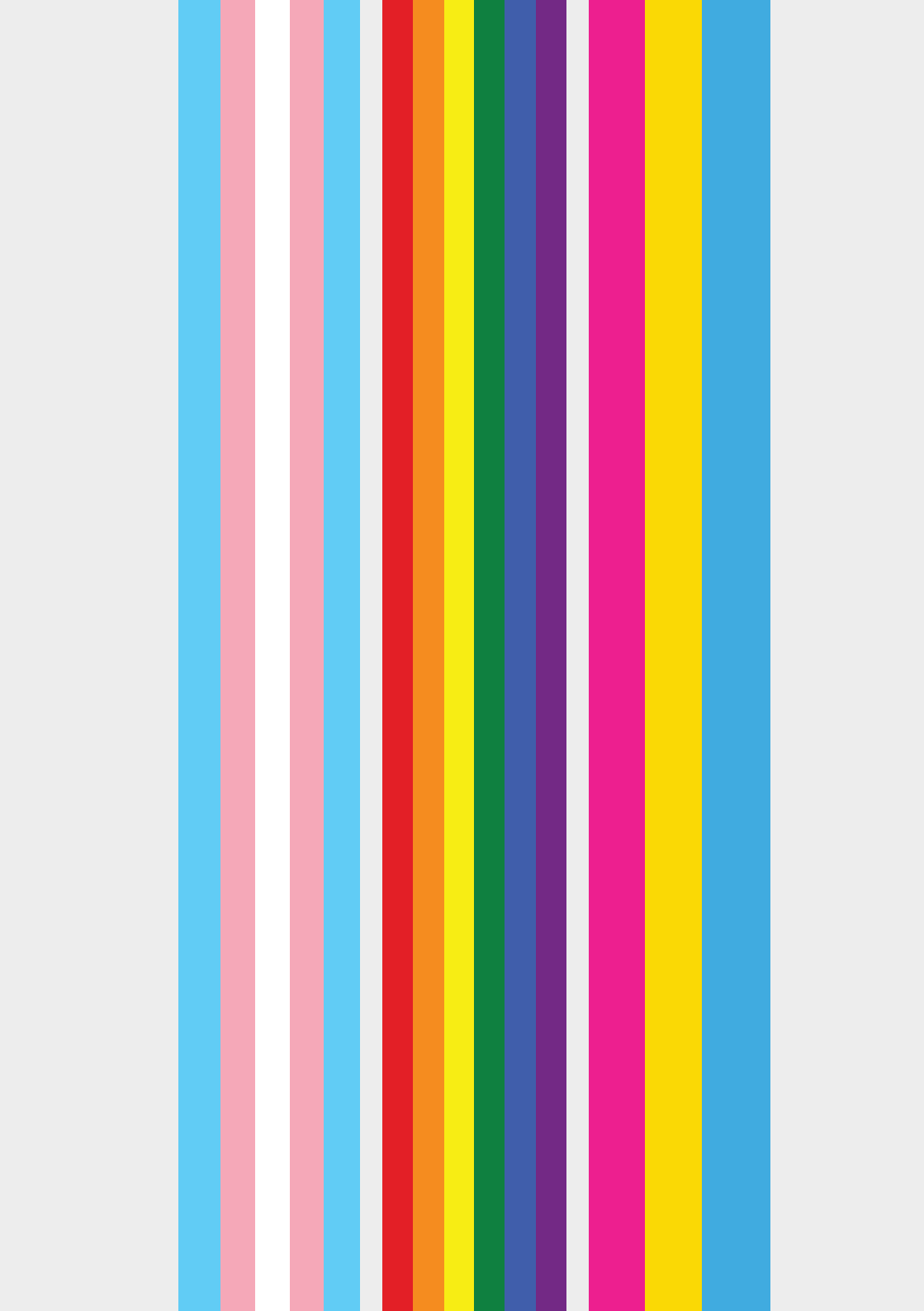
ORDLISTA

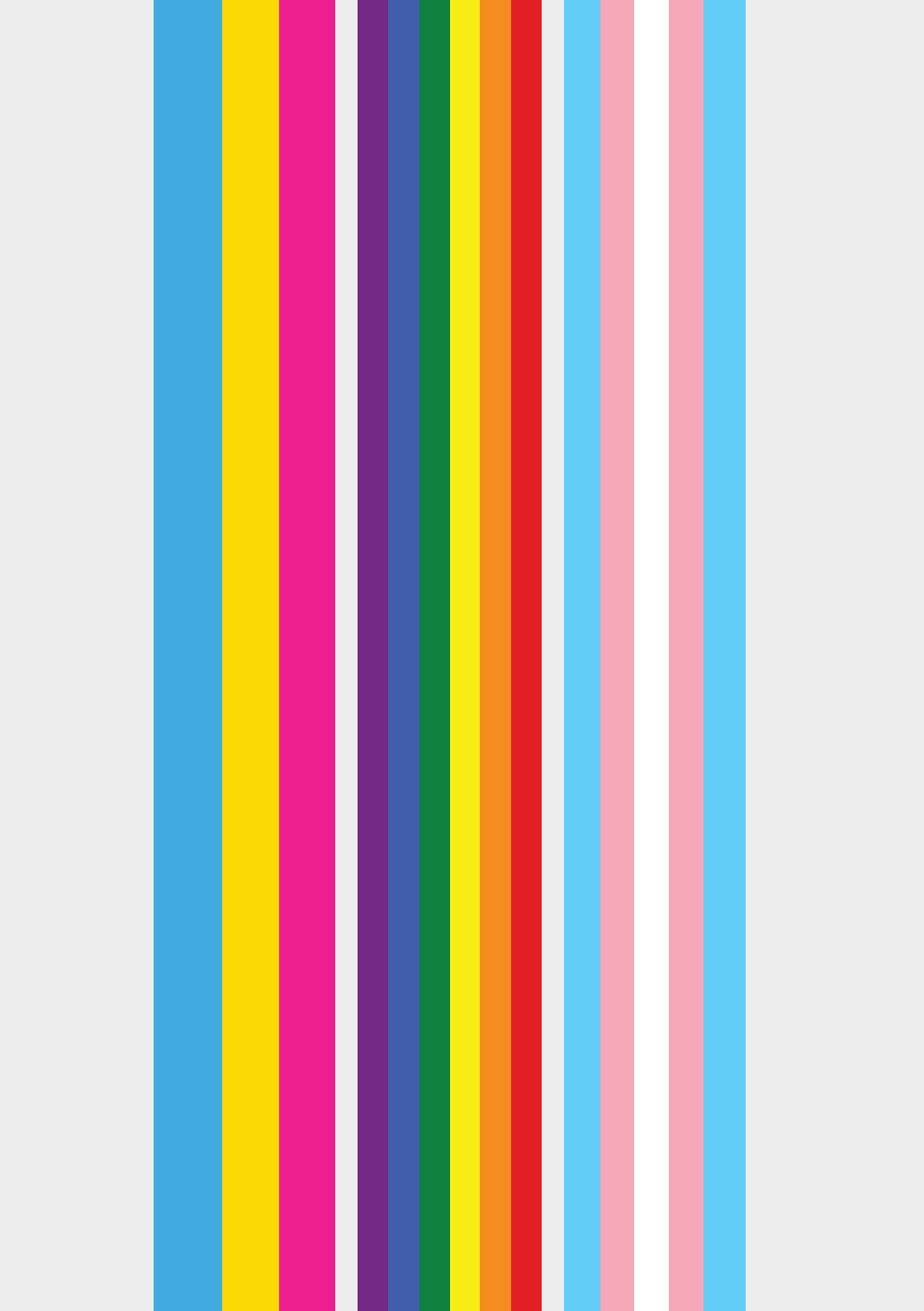

ANTISVART RASISM (OCKSÅ: AFROFOBI)	Är ett samlingsnamn för den rasism, diskriminering, hat och hot som personer från den afrikanska kontinenten och dess diaspora utsätts för. Det är inte en rädsla i bemärkelsen av traditionell fobi utan en fientlighet mer kopplad till hat.
BIPOC	Är en engelsk förkortning som står för black, indigenous and people of color. På svenska kan man säga att man är svart, urfolk eller blir rasifierad på andra sätt än vit.
HBTQIA+	Ett samlingsnamn för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera, intersexpersoner och de inom ace-spektrum (aromantisk, asexuell). H:et och b:et handlar om sexuell läggning, vem man blir kär i eller attraherad av. T:et handlar om hur man definierar och uttrycker sitt kön. Queer kan röra sexuell läggning, könsidentitet, relationer och/eller sexuell praktik men kan också vara ett uttryck för ett kritiskt förhållningssätt till rådande normer. I:et handlar om att kroppen bryter mot normer kring kön. Aromantisk innebär att känna lite eller ingen romantisk attraktion. Asexuell innebär att känna ingen eller lite sexuell attraktion till andra människor.
HBTQIA+-FOBI	Används för att beskriva negativa och fientliga attityder, föreställningar och handlingar mot hbtqi-personer. I vardagligt tal används hbtqi-fobi (eller homo-, bi- och transfobi) för att beskriva att hbtqi-personer kränks, trakasseras eller utsätts för våld eller hot om våld, blir sämre behandlade eller utsätts för omvändelseförsök.
INTERSEKTIONA- LITET	Är en teori som används för att förstå hur olika typer av diskriminering samverkar med hänsyn till kodningar som till exempel kön, klass, rasifiering, ålder och migrationsstatus. Begreppet myntades av Kimberlé Crenshaw.
ISLAMOFOBI	Är ett samlingsnamn för den rasism, diskriminering, hat och hot som muslimer blir utsatta för. Personer som genom förutfattade föreställningar blir tolkade som muslimer av majoritetssamhället kan också bli utsatta för islamofobi, alltså är islamofobi inte endast kopplat till personer som praktiserar religionen. Det är inte en rädsla i bemärkelsen av traditionell fobi utan en fientlighet mer kopplad till hat.
KOLONIAL MINNESFÖRLUST OCH NORDISK EXCEPTIONALISM	Inom Norden finns en lång tradition av att tysta ner och tona ner sitt engagemang i kolonialism och den transatlantiska slavhandeln, till en ren åskådarroll. Termen kolonial minnesförlust hänvisar till hur nordisk kolonialhistoria glöms bort genom upprepning av nationella berättelser och mediebudskap. Genom tiden har dessa berättelser skapat en regional känsla av moralisk överlägsenhet och bidragit till en självberättelse om att vara "exceptionell" i jämförelse med andra västerländska nationer som deltog i slaveri och kolonialism. Nordisk exceptionalism hänvisar till denna självupplevda status som åskådare och beskriver hur regionen, genom denna glömska, kan förstå och marknadsföra sig själv som en föregångare i frågor om jämställdhet, mänskliga rättigheter, demokrati och antirasism. Denna bild av nordisk exceptionalism förbiser och raderar dock en avgörande aspekt: kolonialismens pågående inverkan och den ökande intoleransen och diskrimineringen mot migranter, flyktingar och andra rasifierade grupper. Trots att antirasistiska rörelser och mediediskussioner belyser rasism, diskriminering och kolonialismens pågående arv i regionen, fortsätter de nordiska länderna att omfamna kolonial minnesförlust och se sig själva som exceptionella, vilket gör det svårt och nästan omöjligt att ta itu med och utmana rasistiska attityder, beteenden och politik i regionen.

KÖN	Begreppet kön används ofta för att särskilja människor genom att dela in dem i grupperna kvinnor och män. Kön är dock mer komplext än så och går att bryta ner i fyra olika delar: • Kropp. Inre och yttre könsorgan, könskromosomer, hormon-nivåer samt sekundära könskaraktäristika (t.ex. skäggväxt eller brösttillväxt). Kroppsligt finns det inte bara två tydligt avgränsade köns kategorier utan en mängd variationer. • Juridiskt kön. Det kön som står registrerat i folkbokföringen, i pass eller legitimation. • Könsidentitet. En persons självupplevda kön, det vill säga det kön man känner sig som och vet att man är (exempelvis kvinna, man, genderqueer eller ickebinär). • Könsuttryck. Hur en person uttrycker kön genom till exempel kläder, kroppsspråk, frisy, röst med mera.
MINORITETS-STRESS	Är ett begrepp som används för att förklara den förhöjda vaksamhet och stress som minoritetsgrupper kan uppleva utifrån erfarenhet av diskriminering och rasism. På lång sikt kan minoritetsstress, liksom annan stress, leda till psykisk och fysisk ohälsa samt utbrändhet.
NORMER	Är oskrivna regler, idéer och ideal kring hur en förväntas vara, leva och se ut. Många normer är positiva som att vi till exempel står i kö i kassan till affären. Många normer är specifika för den plats där de sker. Vissa normer är däremot negativa och begränsande.
NORMKRITIK	Kan användas för att ifrågasätta och arbeta mot normer som är exkluderande mot personer och grupper som bryter normen. Att arbeta normkritiskt eller normmedvetet innebär att vi är medvetna om de samhällsnormer kring kön och sexualitet som påverkar oss alla. Samtidigt som vi är medvetna om och försöker förhindra att nya negativa normer uppstår inom ungdomsgruppen.
PRONOMEN	Är en viktig förkortning som hjälper oss att utöka vår förståelse av den större HBTQ+-gemenskapen. QTBIPOC står för Queer, Trans, Black, Indigenous, People of Color. QTBIPOC omfattar några av de mest marginaliserade medlemmarna av HBTQ+-gemenskapen som ofta möter flera former av förtryck.
RASIFIERING	Syftar till den process som sker när personer kategoriseras utifrån idén om ras. Det förklarar även vad som sker när personer och grupper av personer tillskrivs en ras, egenskaper och beteenden utifrån föreställningar som finns kring deras hudfärg, etnicitet, religion, språk och nationalitet. Rasifiering är alltså inget som syftar till en biologisk verklighet utan beskriver i stället den sociala konstruktionen av ras och dess konsekvenser.
RASISM	Är tankesätt och ageranden som separerar och delar upp människor i en hierarki där vitet värderas högst. Det är också en process där människor medvetet eller omedvetet upprätthåller ojämlikhet baserat på föreställningar om ras. Rasism innefattar idéer, attityder och handlingar, den finns överallt i alla samhällsstrukturer som vi vardagligen interagerar med. Det är viktigt att påpeka att rasism är en aktiv process som görs och kan reproduceras oberoende av de involverade personerna/gruppernas intentioner. Rasism kan baseras på utseende, ursprung, religion och kultur som i sin tur kopplas till stereotyper, fördomar och myter om hur smarta och utvecklade olika grupper är.
SEXUELL LÄGGNING	Handlar om vem en person blir attraherad av eller blir kär i. Enligt svensk diskrimineringslag finns det tre olika sexuella läggningar: Heterosexuell, bisexuell och homosexuell. I praktiken använder dock personer fler ord än just homo, hetero och bi för att beskriva sin sexuella läggning.

STRUKTURELL OCH INSTITU- TIONELL RASISM	Är begrepp som används för att komplettera varandra. Det är strukturer och processer i samhället som gör att personer som rasifieras som icke-vita miss-gynnas inom till exempel rättssystemet, utbildningssystemet och på bostadsmarknaden. • Strukturell rasism uppkommer när samhällsstrukturer som till exempel rättssystemet, utbildningssystemet och det politiska systemet exkluderar grupper som klassas som icke-vita från att delta i samhället på samma villkor som vita personer. • Institutionell rasism uppstår när regler, normer och sedvänjor hos samhällsinstitutioner, som till exempel skolor och universitet, begränsar och hindrar grupper som klassas som icke-vita att uppnå lika möjligheter som vita i samhället.
VARDAGSRASISM	Syftar till de rasistiska situationer som uppstår i vardagen, till exempel i skolan, under styrelsemötet eller i mataffären.
VITHETSNORM	Utgår från den rasistiska idén om att vita personer är överlägsna och därför står som norm och ideal i samhället. Vem som räknas som vit eller inte har sett olika ut i tid och rum. Personer som anses vara vita privilegieras i samhället på både ett ekonomiskt, politiskt och socialt plan. Vithetsnormen innebär att vit inte ses som en hudfärg, utan det ses som det normala som inte behöver förklaras.
XENOFOBI ELLER FRÄMLINGS- FIENTLIGHET	Betyder motvilja inför eller rädsla för främlingar eller det främmande och obekanta vilken kan bidra till etniska fördomar och invandrarfientlighet.

REFERENSLISTA

Begreppsordlista - RFSL, 9 May 2019, www.rfsl.se/hbtqi-fakta/begreppsordlista

Bird JD, Kuhns L, Garofalo R. (2012) *The impact of role models on health outcomes for lesbian, gay, bisexual, and transgender youth. J Adolesc Health. Apr;50(4):353-7. doi: 10.1016/j.jadohealth.2011.08.006.*

Egaliamodellen - Metoder För Inkludering Av Unga Hbtq-Personer I Barn Och Ungdomsverksamhet. Tegby Frisk, Britta. 2010. 2a uppg., Stockholm, RFSL, 2018.

Folkhälsomyndigheten (2015). *Hälsan och hälsans bestämningss faktorer för transpersoner - En rapport om hälsoläget bland transpersoner i Sverige. Artikelnummer: 15038. ISBN 978-91-7603-474-3 (pdf).*

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2016). *Stödande och stärkande – unga hbtq – personers röster om identitetsstärkande och hälsofrämjande faktorer.*

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2019). *Olika verkligheter - Unga hbtq-personer om sina levnadsvillkor.*

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2021). *Trygga och inkluderande miljöer: Unga hbtq-personer om sina erfarenheter av skolan och fritiden.*

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2022). *Jag är inte ensam, det finns andra som jag - Unga hbtqi-personers levnadsvillkor.*

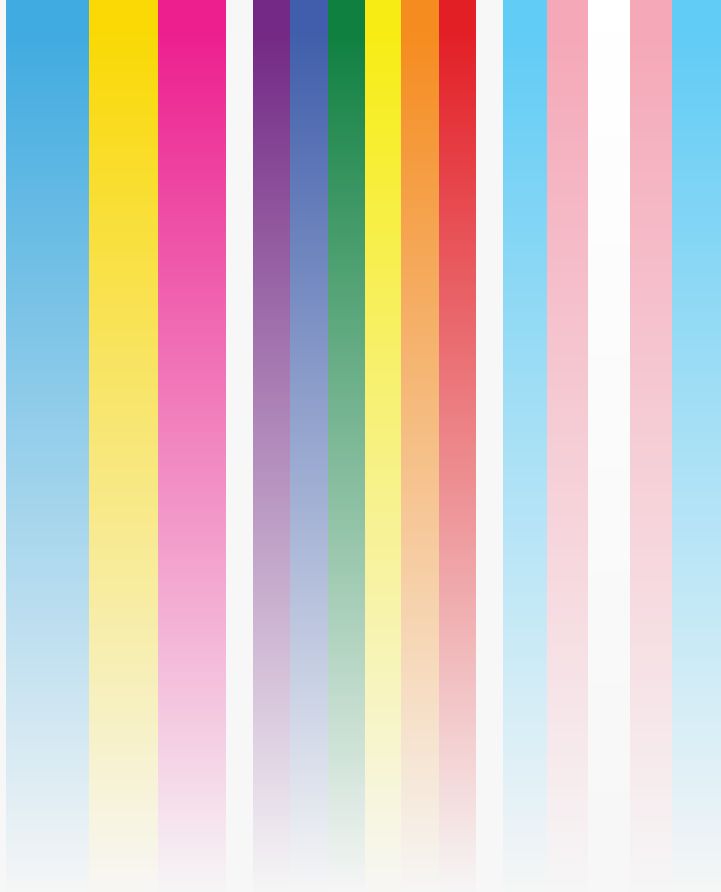
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2023). *Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva - En kartläggning om ungas psykiska hälsa.*

QTBIPOC. Salisbury PFLAG, www.salisburypflag.com/qtbipec.html.

Rivers in Resistance, 2024. *A Handbook for QTBIPOC in the Nordics. Nordic Information on Gender (NIKK).*

Tamam - Yenidogan, Deria Rumina, 2022. *Rättvis Organisering. Metoder För Antirasistiskt Arbete Inom Föreningslivet. Stockholm, Trinambai.*

Wolgast, S., Molina, I., & Gardell, M. (2018). *Antisvart rasism och diskriminering på arbetsmarknaden: Skillnader mellan afrosvenskar och den övriga befolkningen i bruttolön, disponibel inkomst och möjlighet att göra karriär på den svenska arbetsmarknaden.*

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN